

(א) [קדושין ל: וס"ג]
 (ב) קדושין מו. (ג) וס"ג.
 (ד) [קדושין מו. וס"ג]
 (ה) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (ו) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (ז) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (ח) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (ט) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (י) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]
 (יא) [לעיל יא. קדושין מו. וס"ג]

תורה אור השלם

1. אל כל ראש דרך
 בגיית רמתך ותתעבי את
 יפקך ותפשיק את רגליך
 לבל עובר ותרבי את
 תנוניתך: יחזקאל טו כה
 2. אם מאן ימאן אביה
 לתתה לו כסף ישקל
 במהרה הבהולתו:
 שמתו ככ טז
 3. ונתן האיש השבכ
 עקה לאבי העער
 תמשים כסף ולו תתנה
 לאשה תחת אשר ענה
 לא יוכל שלחה כל
 ימיה: דברים ככ טז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תורה וכו'
 אומתו. י"ב דילתו אמו
 ומתה ע"י קדושין דף ל"ב
 ע"כ: (ב) תוב"ט ד"ה אין לי
 וכו' תימה. י"ב ע"י כ"ז
 הא"ש מקדש דף מ ע"א
 וכו"ש תימה: ל"ס:

לעני רש"י

פונטווי"א דפלאר"ה
 [פונטווי"א
 דיפלימ"א]. קדוה של
 אימול (להקדו רס).

מוסף רש"י

אין לי. דיכל תמלך. אלא
 אביה (קדושין מו. וס"ג) יצא
 כסף קנסה בכתובתה.
 ואין לה כתובה (קדושין
 נד.). יש לה כתובה
 מזה. וע"ג שכתב מן
 כסף קנסה לאביה (שם).
 טעמא מאי תקינו רבנן
 בכתובה כו'. דלל כתובת
 אשה משום שלא תהא קלה
 בעיניו להולאה תקניה.
 והא לא מצי מפיק לה.
 מהכתיב לא יוכל לשלחה
 (קדושין נד.).

סוספה להטער כו'. ואי חיבט על גבי קרקע הוא וכו' סוספה
 ליחטט על גבי קרקע תחת זעלה: שלי. בתמיה: **דאבוה הוא**.
 דהא כל שזח נעורים ילפינן לקמן (דף מו:): **לאביה** והיאך היא יכולה
 למחול: **ריבדא דכוסילתא**. פונטווי"א דפלאר"ה זעל"ט: **ריבדא**.
 ניקור: **כוסילתא**. כלי אומן מקיח.

ואית דגרסי כי מרפחא דסיכורי
 והיא היא: **אמרה לי אס**. (ב) אומנתו
 הימה: **בס רב חסדא**. אשמו של
 רבא: **בס אבא סורא**. דביתהו
 דרב פפא: **נהמא אקושא בחינכי**.
 כלמס קשה שגורר את המיך: **אשמו**
 היא. וכי אשמו היא כבר דקאמר
 לכשווי"א: **לכשלא יכנס**. שמתאן
 היא או אביה או המפסה עלמנו:
יכולין לעכב. שלא יכניסנה: **סחיה**.
 משמע היא מהוה את עצמה לו:
מני מעכב. שאס רצה אינו כונס
 דכאמרינן לקמן¹ ימנהרה לו מדעתו:
אביה נמי לא מני מעכב. כי לאו
 שלא יתא חוטא שכר: **אע"פ שאמרו**
אונס נותן מיד כשווי"א אין לה
 עליו כלום. ולא אמרינן אין קנסה
 תחת כתובתה שהיא לאביה נותן מיד
 אלא כסף קנסה הוא כתובתה וכן
 אס מת יאל כסף קנסה בכתובתה:
מי מני מפיק לה. לא יוכל לשלחה
 כתיב(ב): **כשתאל היא**. אס יתה
 מאליה ותבעה הימנו גע: **טעמא**
מאי תקינו רבנן כסובה. לשאר נשים:
מיגמר גמרי מהדדי. אונס ממפתה
 לשקלים ומפתה מאונס לתמשים:
 להא

אביה מגלן אמר אביי² ושלאל יתא חוטא נשכר
 עבר רבא על דעת אביה בלבד בין היא ובין אביה יכולין לעכב אונס שעבר
 על דעת אביה ועל דעת בעצמה לא כל שכן רבא לא אמר כאביו כיון דקא
 משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא אביו לא אמר כרבא מפתה דאיהו מצי
 מעכב אביה נמי מצי מעכב אונס דאיהו לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי
 מעכב תניא איך אע"פ שאמרו אונס נותן מיד כשווי"א הוא אין לה
 עליו כלום כשווי"א מי מצי מפיק לה אימא כשתצא היא אין לה עליו
 כלום ימת³ יצא כסף קנסה בכתובתה רבי יוסי ברבי יהודה אומר יש
 לה כתובה מנה במאי קמפילגי רבנן סברי⁴ טעמא מאי תקינו רבנן כתובה
 כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והא לא מצי מפיק לה ורבי יוסי ברבי
 יהודה סבר הא נמי מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא לך: **אונס שותה**
בעציצו: אמר ליה רבא מפרוקיא לרב אישי מכדי מיגמר גמרי מהדדי
 להא

כגם כשהיא מעכבת והוא הדין דה"מ למימר לרבות זוגרת לקנס כשהיא מעכבת
 דדוקא בזוגרת או ביותמה יש קנס בעיוב שלהן אבל כל זמן שלא נגרה תלוי באז והשתא דייק התם שפיר דשמעינן דסבר האי תנא
 שיש קנס ביותמה ולא ממעטינן ליה מדכתובת לאבי הנערה אע"ג וליכא ריבוי ליותמה דפירשתי דליכא לאוקומי קרא לזוגרת:
אלא אונס בשבטא איהו כו'. תימה כיון דאונס ומפסה מיגמר גמרי מהדדי להא מילתא נמי ליגמרו מהדדי כדפריך בסמוך ומאי
 קאמר אלא אביה מנלן וי"ל דלהאי מילתא לא גמרינן מהדדי דהא מפתה יכול לעכב ואונס שותה זעלנו וה"ה אין אין אביה
 יכול לעכב וה"ה קאמר אביי בסמוך ורבא לא מסתבר ליה למימר הכי כיון דליכא ק"ו וא"ת ואי גבי אונס אמאי אינטריך למיכתב ילף
 לאבי מסברא שלא יתא חוטא נשכר ורבא מק"ו ויש לומר דלו תהיה לאשה אינו מיותר⁵ [דאינטריך לעשה ולגרשות דלעיל. מהר"ס.
 אין אבי ורבא לא הוה משנו הכי אלא בתר דגלי קרא בדהיא]: **מפתה דאיהו מצי מעכב**. ואפי' פיתה לשם אישות יכול הוא לגרשה:
טעמא מאי תקינו לה רבנן בכתובה ש"א תהא קלה בעיניו להוציאה. אע"ג דמתולה יש לה כתובה מן התורה זאת זעולה היא
 ומינה תימה דקא פסיק ותני דכל ענין אין לה כתובה אפילו בא עליה שלא כדרכה ובתולה גמורה היא ויש לה כתובה
 מן התורה דהא אס בא עליה שני יש לה קנס ולא הוי טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תימה לר"י כיון דטעמא שלא תהא קלה
 בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תקינו לה רבנן כתובה לא היה להם לתקן אלא לגרשה לבד ואומר ר"י דמתאן שהוצרכו לתקן בגרשה
 שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקינו נמי לאלמנה משום חיינה ומינה לכתובתה לא היו מתקנים משום חיינה קשה לרבנן⁶ הא דתנינא בזהובל
 (ב"ק דף פט. וס) וכן היא שחזלה זעולה לא הפסידה כתובתה ופריך אמאי תזין לכתובתה (שכתובת הנאה ותיחב ליה בהאי חזלה ומשני הא
 מני רבי מאיר היא דלמר אסור לאדם שישא את אשתו בלא כתובה אפילו עשה אחת והשתא כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תזין
 בכתובה על מנת שאם תחלמין אבל אס יגרשנה יהא לה כתובה דהתם לא שייך משום חיינה ואומר ר"י כיון דבשאר נשים שייך חיינה אף על גב
 דבזאת לא שייך לא פלוג רבנן ואסור להשהותה בלא כתובה לר"מ ור"ת ואמאי מני הכא יאל כסף קנסה בכתובתה ליתי מת אין לה עליו כלום
 דהא לא תקינו רבנן לאלמנה אלא משום גרשה והכא מנח גרשה אין לתקן לזאת דהא לא מני לגרשה ואורי"ה דה"ה כיון דשייך בה
 חיינה כמו בשאר אלמנות אין לנו לשנותה משאר אלמנות להכי אינטריך טעמא דילא כסף קנסה בכתובתה ולא חש צמה דלין לה כתובה:
 מהר

אי הכי מפותה נמי. יש לה זכר פיסוק רגלים כמו אנוסה ואמאי
 קאמר אין דומה זעולה באונס לזעולה זרזון ואמר מורי הרב
 דודי ו"ל (ט) דלמתי' לא ה"מ למיפדך אמאי אונס חייב כיון סוספה
 להטער כזך תחת זעולה דהא אפילו
 זכא עליה עתה סוספה נמי להטער
 ולא תרויח כלום (ק) קנת נראה דלמתי'
 פריך אמאי מפותה פטור:
קרא שיראין ש"י והפטר. וע"ג
 דלא אמרה על מנת לפטור
 איכא למימר דמתמת הנאה זעילה
 מחלה לגמרי:

שסופה להצטער תחת זעולה אמרו לו אינו
 דומה זעולה באונס לזעולה זרזון אלא
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב צער של
 פיסוק הרגלים וכן הוא אומר ויתפשקי את
 רגליך לכל עובר אי הכי מפותה נמי אמר
 רב נחמן אמר רבה בר אבוב משל דמפותה
 למה הדבר דומה לאדם שאמר לחבירו קרא
 שיראין שלי והפטר שלי דאבוה זינהו אלא
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב פקוחת
 שבהן אומרות מפותה אין לה צער והא קא
 חזינן דאית לה אמר אביי⁶ אמרה לי אם
 כמיא חמימי על רישיה דקרחא רבא אמר
 אמרה לי בת רב חסדא כי ריבדא דכוסילתא
 רב פפא אמר אמרה לי בת אבא סורא כי
 נהמא אקושא בחינכי: האונס נותן מיד
 המפתה לכשווי"א וכו': לכשווי"א אשתו
 היא אמר אביי אימא לכשלא יכנס תניא
 נמי הכי אע"פ שאמרו דהמפתה נותן לכשלא
 יכנס בושת ופנס נותן מיד ואחד דהאונס
 ואחד המפתה בין היא ובין אביה יכולין
 לעכב בשלמא מפותה כתיב⁷ אם מאן ימאן
 אביה⁸ אין לי אלא אביה היא עצמה מנין
 תלמוד לומר ימאן מכל מקום אלא אונס
 בשלמא איהו כתיב⁹ ולו תהיה מדעתה אלא
 אביה מגלן אמר אביי¹⁰ ושלאל יתא חוטא נשכר
 עבר רבא על דעת אביה בלבד בין היא ובין אביה יכולין לעכב אונס שעבר
 על דעת אביה ועל דעת בעצמה לא כל שכן רבא לא אמר כאביו כיון דקא
 משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא אביו לא אמר כרבא מפתה דאיהו מצי
 מעכב אביה נמי מצי מעכב אונס דאיהו לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי
 מעכב תניא איך אע"פ שאמרו אונס נותן מיד כשווי"א הוא אין לה
 עליו כלום כשווי"א מי מצי מפיק לה אימא כשתצא היא אין לה עליו
 כלום ימת¹¹ יצא כסף קנסה בכתובתה רבי יוסי ברבי יהודה אומר יש
 לה כתובה מנה במאי קמפילגי רבנן סברי¹² טעמא מאי תקינו רבנן כתובה
 כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והא לא מצי מפיק לה ורבי יוסי ברבי
 יהודה סבר הא נמי מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא לך: **אונס שותה**
בעציצו: אמר ליה רבא מפרוקיא לרב אישי מכדי מיגמר גמרי מהדדי
 להא

עו א מ"י פ"ב מהל'
 נערה ה' ז סמג
 עשו נד טור אה"ע פ'
 קטו:
 עו ב מ"י פ"ב מהל' ג
 סמג טור שס:
 עו ג ד מ"י פ"ב מהל' ד:

תוספות ר"ד

והמפתה לכשווי"א וכי
 אשתו היא. אמר אביי
 אימא לכשלא יכנס פי
 שמתאן הוא או היא או
 אבי' דרש"י לו מרעחו.
 ואם מאן ימאן אביה לתתה
 כלום דכתיב ובי מפתה
 מהר ימהרה לו לאשה
 אבל אם כנסה אינו נותן
 לו כסף ישקל. תני'
 אע"פ שאמרו המפתה נותן
 לכשלא יכנס בושת ופנס
 נותן מיד אחד האונס ואחד
 המפתה בין היא ובין אביה
 יכולין לעכב. פי' שלא
 יכנסו. בשלמא מפותה
 כתיב אם מאן ימאן אביה
 אין לי אלא אביה היא
 עצמה מנין ת"ל מאן ימאן
 מי. אלא אונס בשלמא
 איהו דכתיב ולי תהיה
 לאשה מרעחה אלא אביה
 מנלן. אביי אמר שלא
 יהא חוטא נשכר. רבא
 אמר קנס (ק"ו) הוא מה
 מפתה שלא עבר אלא ע"ד
 אביה בין היא בין אביה
 יכולין לעכב אונס שעבר
 על דעתה וכו' אביה לא
 כ"ש. תניא אע"פ שאמרו
 האונס נותן מיד לכשווי"א
 יוצאה. פי' כגון שנתרצו
 שניהן בבריושין אין לה
 עליו כלום. מת יצא כסף
 קנסה בכתובתה. ר' יוסי
 ברבי יהודה אומר יש לה
 כתובה מנה וק"ויל כתיב
 והמפתה אם רצה להוציא
 מוציא מ"ט אפר רב אש'
 א"י מהר ימהרה לו
 מדעתו פירוש ומאי דתני
 אם רצה להוציא יוציא
 מהפטר אם רצה שלא
 יכנס לא יכנס כדפרשנא
 בכוש' רד"ה:

(סס דף פה). גבי ורפא ירפא ועוד
 נראה דלאו מיתורא דקרא דרש
 לה התם דאס כן מאי פריך מינה
 לרבי יוסי זר' חיינה דפטר מוציא
 שס רע על היותמה דשאי מפתה
 דרבי קרא אלא כן הוא עיקר כמו
 שפירש בקונטרס לקמן דלאו מריבוי
 דרש אלא ה"ה לרבות יתומה לקנס
 דדוקא בזוגרת או ביותמה יש קנס בעיוב שלהן אבל כל זמן שלא נגרה תלוי באז והשתא דייק התם שפיר דשמעינן דסבר האי תנא
 שיש קנס ביותמה ולא ממעטינן ליה מדכתובת לאבי הנערה אע"ג וליכא ריבוי ליותמה דפירשתי דליכא לאוקומי קרא לזוגרת:
אלא אונס בשבטא איהו כו'. תימה כיון דאונס ומפסה מיגמר גמרי מהדדי להא מילתא נמי ליגמרו מהדדי כדפריך בסמוך ומאי
 קאמר אלא אביה מנלן וי"ל דלהאי מילתא לא גמרינן מהדדי דהא מפתה יכול לעכב ואונס שותה זעלנו וה"ה אין אין אביה
 יכול לעכב וה"ה קאמר אביי בסמוך ורבא לא מסתבר ליה למימר הכי כיון דליכא ק"ו וא"ת ואי גבי אונס אמאי אינטריך למיכתב ילף
 לאבי מסברא שלא יתא חוטא נשכר ורבא מק"ו ויש לומר דלו תהיה לאשה אינו מיותר⁵ [דאינטריך לעשה ולגרשות דלעיל. מהר"ס.
 אין אבי ורבא לא הוה משנו הכי אלא בתר דגלי קרא בדהיא]: **מפתה דאיהו מצי מעכב**. ואפי' פיתה לשם אישות יכול הוא לגרשה:
טעמא מאי תקינו לה רבנן בכתובה ש"א תהא קלה בעיניו להוציאה. אע"ג דמתולה יש לה כתובה מן התורה זאת זעולה היא
 ומינה תימה דקא פסיק ותני דכל ענין אין לה כתובה אפילו בא עליה שלא כדרכה ובתולה גמורה היא ויש לה כתובה
 מן התורה דהא אס בא עליה שני יש לה קנס ולא הוי טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תימה לר"י כיון דטעמא שלא תהא קלה
 בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תקינו לה רבנן כתובה לא היה להם לתקן אלא לגרשה לבד ואומר ר"י דמתאן שהוצרכו לתקן בגרשה
 שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקינו נמי לאלמנה משום חיינה ומינה לכתובתה לא היו מתקנים משום חיינה קשה לרבנן⁶ הא דתנינא בזהובל
 (ב"ק דף פט. וס) וכן היא שחזלה זעולה לא הפסידה כתובתה ופריך אמאי תזין לכתובתה (שכתובת הנאה ותיחב ליה בהאי חזלה ומשני הא
 מני רבי מאיר היא דלמר אסור לאדם שישא את אשתו בלא כתובה אפילו עשה אחת והשתא כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תזין
 בכתובה על מנת שאם תחלמין אבל אס יגרשנה יהא לה כתובה דהתם לא שייך משום חיינה ואומר ר"י כיון דבשאר נשים שייך חיינה אף על גב
 דבזאת לא שייך לא פלוג רבנן ואסור להשהותה בלא כתובה לר"מ ור"ת ואמאי מני הכא יאל כסף קנסה בכתובתה ליתי מת אין לה עליו כלום
 דהא לא תקינו רבנן לאלמנה אלא משום גרשה והכא מנח גרשה אין לתקן לזאת דהא לא מני לגרשה ואורי"ה דה"ה כיון דשייך בה
 חיינה כמו בשאר אלמנות אין לנו לשנותה משאר אלמנות להכי אינטריך טעמא דילא כסף קנסה בכתובתה ולא חש צמה דלין לה כתובה:
 מהר

אלו נערות פרק שלישי כתובות

מ.

עין משפט
גר מצוה

ע"א א מ"י פ"ג מהל'
צ"ת הלכה ו'
פ ב מ"י פ"ב מהלכות
נערה הלכה ד' פסג'
עשין ד' טור אה"ע סי'
קט'
פא ג מ"י פ"א ס"ס הל'
ט פסג טור ס'
פב ד מ"י פ"ב ס"ס הל'
ד מ"י פ"ג מהל'
חולב ומזיק הל' א פסג ט'
ועשין ע' טור ס' ועו"ש
ח"מ פ"י ט' כ' כ"ד פ'
פג ה מ"י פ"ב מהלכות
נערה הל' ג פסג
עשין ד' טור אה"ע סי'
קט'

תוספות ר"ד (המשך)
כלום הוא עשה למדתי
את ל"ת ב"ק שלא עיניה
הבורא אלא להפיק דעתה
אבל מצות י"ב רומנא
הוא דרשי עליה דא"ר
דמורה דרבי לא בעינא
לא מיעקרא מצות י"ב
הלך מצוה דרבי עליה
רחמנא הוא ולהכי דרבי
את ל"ת דא"ר דרבי
י"ב למימר לא בעינא
ליבויי כ"א למיחלף הא
אמרי' ההם חליצ' ב"מ
י"ב ס' נאמר מצוה: פתני'
י"ב נאמר שנתארס ונתגרש
ר"א אומר התוס' חייב
והמפתח פטור. פי שתי
נערות הן יתומות א"פ
שלא נתארסה שקנסה הוא
לעצמה ל"ת שאין לה
אב שאין אדם מוריש
וכו' בתו לביי. וכן
נערה שנתארס' ונתגרש'
א"פ שיש לה אב
היא קנסא לעצמה כ"ע.
הלך האונס חייב ליתן
קנסא אבל המפתח פטור
דאיתו אחילתי' גביה וכן
שנתרצית' לו: אמר רב
בב"ח א"ר ר"א בשיטת
ר"ע אמר רבמר נערה
המאורסה יש לה קנס
וקנסה לעצמה פמאי
מדקתני יתומה פמאי
אלא הא קמ"ל דנערה
שנתארס' ונתגרשה היא
כיתומה מה יתומה לעצמה
אף נערה שנתארסה
ונתגרשה לעצמה אמר
ר"א כ"א אמר רב
הלכתא ב"א וקרי ליה
רב עליה ד"א טובינא
דחכימא. פי' מאורס'
שבחכמים תרומם אש"רין
ישאל' טובין ישראל:
פתני' איזהו בושח הכל'
לפי המבייש והמחבייש.
פי' אדם בנינו המבייש
ומאדם קשה מאדם וזול'
לפי חשיבותו בושח:
פגם רואים אותה כאלו
היא שפחה נמכרת לשוק
כמה יחיה יפה וכמה
היא יפה וקנס שיה
בכל אדם וכל שיש לו
קצבה מה"ת שיה בכל
אדם: ואימא נ' כסף
אמר רחמנא בכל מילי.

להא מילתא. שהיא מפתח נושא על כרחו: עשה. לו תהיה לאשה:
ונדמי אה לא תעשה. דאיהו ראויה לנח צישראל כגון ממורת:
מי איסיה לעשה כלל. השתא נמי מלמדן אותה לומר איני רואה:
בתני' יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס חייב והמפתח פטור.
להא מילתא נמי ליגמרו מהודרי אמר קרא
ימהר ימהרנה לו לאשה לו מדרתו: ביצר
שותה בעציו כו': אמר רב כהנא אמריתא
לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא גיתי
עשה ונדרחה ל"ת אמר לי א"יכא אמרין' גיתי
עשה ונדרחי ל"ת כגון מילה בצרעת דלא
אפשר לקיומיה לעשה אבל אה אמרה דלא
דלא בעינא מי איתיה לעשה כלל: פתני'
יתומה שנתארסה ונתגרשה ר' אלעזר אומר
האונס חייב והמפתח פטור: גמ' אמר רב
בר בר חנה אמר ר' יוחנן ר"א בשיטת ר"ע
רבו אמרה דאמר ר' יש לה קנס וקנסה לעצמה
ממאי מדקתני יתומה ר"א אומר האונס חייב
והמפתח פטור יתומה פשיטא אלא הא קמ"ל
דנערה שנתארסה ונתגרשה כיתומה מה
יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה
ונתגרשה לעצמה א"ר זורא אמר רב
שילא אמר רב המנונא סבא א"ר אדא בר
אהבה אמר רב הלכה בר' אלעזר ר' קרי רב
עליה דרבי אלעזר טובינא דחכימא: פתני'
איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש
פגם רואין אותה כאלו היא שפחה נמכרת
בשוק כמה היתה יפה וכמה היא יפה הקנס
שוה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מן
התורה שיה בכל אדם: גמ' ואימא ח' חמשים
סלעים אמר רחמנא ככל מילי א"ר זורא אמרו
בעל בת מלכים חמשים בעל בת הדיומות
חמשים א"ל אב"י אי הכי גבי עבד נמי
יאמרו עבד נוקב מרגליות שלשים עבד עושה
מעשה

ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)
ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)
ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)

תורה אור השלם

1. וביקחה איש בתולה
עשר לא ארשה ושכב
אמה מדר' יתומה לו
לאשה: שמה כב טו

מוסף רש"י

בגן מילה בצרעת.
דכתיב (דברים ט) שמר
נגע הנפש, ותחל בקולן
הנמה הכתוב מדבר,
ותחל בתקנת מלך (קל):
ימול גשר עלתה אפילו
במקום שבת יקון וביצה
הכל לפי המבייש.
ל"ת קל שריש בושח
מכונה: והמחבייש, אל
חשיב נערה בושח
מורסה (ב"ק פ"ג). חמשים
סלעים אמר רחמנא
מכל מילי. ובושח ופגם
לא ליתני (שבת ד' ט). בעל
בת הדייטות כו'.
בתמיה, אל השתא כי יתני
נשת יתן מן חילוק בין יצום
מלכת לנח הדייטות (ש"ס).

תוספות ר"ד

פתני' כיצד ששה
בעציו אפי' הוא חנינה
ואפילו סומא אפי' מוכת
שחין נמצא בה דבר
זמנה או שאינה ראויה
לברא בישראל אינו ראוי
לקיימה שנאמר ולו תהיה
לאשה אשה הראויה לו:
וליהו עשה ולדחי את ל"ת
הכא אמר ר' דאית עשה
ודחי את ל"ת כגון מילה
בצרעת דא"ל ל"ת לקיומי
לעשה אבל הכא אי אמרה
לא בעינא ליה ליתא לעשה
הכל. פי' המורה והשואה
נמי מלמדים אותה לומר
איני רוצה רקשה לי לאתי
פי' דא"כ גבי י"ב אפי'
אמרין דאית עשה ודחי
ל"ת כיון דחכימא א"א לא
יחפרן נלמדו לומר איני
רוצה ליבם ולא ירדתי
ראמאי אמרי' התם דרבי
מ"ה נ"ל לפרש עשה ודחי
ל"ת כיון דחכימא א"א לא
דאמר רחמנא גבי אונס
ולו תהיה לאשה אינה
אלא להפיק דעתה ואי
אמרה לא בעינא ליה לית'
לעשה כלל הלך לאו

ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)
ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)
ל"ת חשיב עשה לו לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר לקיים שיהיה יצום לאו (כ' כלום הוא עשה למדתי את ל"ת ב"ק שלא עיניה הבורא אלא להפיק דעתה אבל מצות י"ב רומנא הוא דרשי עליה דא"ר דמורה דרבי לא בעינא לא מיעקרא מצות י"ב הלך מצוה דרבי עליה רחמנא הוא ולהכי דרבי את ל"ת דא"ר דרבי י"ב למימר לא בעינא ליבויי כ"א למיחלף הא אמרי' ההם חליצ' ב"מ י"ב ס' נאמר מצוה: פתני' י"ב נאמר שנתארס ונתגרש ר"א אומר התוס' חייב והמפתח פטור. פי שתי נערות הן יתומות א"פ שלא נתארסה שקנסה הוא לעצמה ל"ת שאין לה אב שאין אדם מוריש וכו' בתו לביי. וכן נערה שנתארס' ונתגרש' א"פ שיש לה אב היא קנסא לעצמה כ"ע. הלך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתח פטור דאיתו אחילתי' גביה וכן שנתרצית' לו: אמר רב בב"ח א"ר ר"א בשיטת ר"ע אמר רבמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה פמאי מדקתני יתומה פמאי אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס' ונתגרשה היא כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א כ"א אמר רב הלכתא ב"א וקרי ליה רב עליה ד"א טובינא דחכימא. פי' מאורס' שבחכמים תרומם אש"רין ישאל' טובין ישראל: פתני' איזהו בושח הכל' לפי המבייש והמחבייש. פי' אדם בנינו המבייש ומאדם קשה מאדם וזול' לפי חשיבותו בושח: פגם רואים אותה כאלו היא שפחה נמכרת לשוק כמה יחיה יפה וכמה היא יפה וקנס שיה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שיה בכל אדם: ואימא נ' כסף אמר רחמנא בכל מילי.)

